

**Bønn:** Herre Jesus Kristus. Vi er i kveld samlet til gudstjeneste i ditt navn. Samle du våre tanker og åpne våre sinn ved din Hellige Ånd. Lær oss å lytte til ditt ord. La vår bønner høres i himmelen, og la oss som ditt folk styrkes i troen og få ny frimodighet i tjenesten. Det ber vi om i ditt navn. Amen.

### **Prekentekest: Joh 18,37-38a**

«Du er altså konge?» sa Pilatus. «Du sier at jeg er konge», svarte Jesus. «For å vitne om sannheten er jeg født, og derfor er jeg kommet til verden. Hver den som er av sannheten, hører min røst.» «Hva er sannhet?» sa Pilatus.

Slik lyder det hellige evangeliet.

Et litt annet utsnitt av denne bibelteksten var prekentekest nå sist søndag. Her møter vi Jesus i avhør hos Pilatus i begynnelsen av påskens drama i Jerusalem. I avhøret som utvikler seg til en samtale, sier Jesus: «For å vitne om sannheten er jeg født.» Pilatus avviser det hele med et skuldertrekk, og sier: «Hva er sannhet?» Sannheten var for Pilatus noe flytende. Det noen holdt for å være sannhet, holdt andre for å være løgn. Skulle tro Pilatus var et barn av vår tid, for slik tenker også mange av dagens mennesker; det som er sant for meg, behøver ikke å være sant for deg. Hvem kunne vel ane for noen tiår siden at holdningen til den gamle Pilatus igjen skulle bli trendy.

Sannheten er blitt privatisert. Det har blitt en privatsak om Guds skaperordning skal få gjelde i mitt liv, i ditt liv, ja langt inn i menighetene har troen blitt privatisert. «Hva er sannhet?» Det norske folk har langt på vei blitt et folk på leting, på leting i seg selv og på leting etter trender i tiden å støtte seg til, etter at de kristne normer ikke lenger tåles, og lovverket har fulgt etter med frihet for den enkelte til å velge, ja, like til å velge mellom liv og død for de minste av de små.

I dag ser fire av fem barn i mors liv dagens lys. Og motsatt, én av fem får ikke bli født. Det utgjør 14 til 16 tusen hver år. Det dreier seg om like mange kvinner som får utført inngrepene hvert år. Det dreier seg om like mange menn som skulle blitt far. Hva gjør dette faktum med oss som ser det skje? Lukker vi øynene, eller tør vi se? Tør vi ta det inn over oss at noens barnebarn blir drept, at oldebarn blir drept, at tantebarn og nabobarn aldri får se dagens lys? For det dreier seg vel om drap, gjør det ikke? Brudd på Guds 5. bud?

Jesus møtte ikke Pilatus med spørsmålet: «Hva er sannhet?» Jesus kom med svar: «For å vitne om sannheten er jeg født!» Derfor kom han til vår verden, unnfanget ved Den Hellige Ånd, levde som foster i jomfru Marias mage, sparket og rørte seg i sin mors liv. På historiens første juledag ble han født for å vitne om sannheten.

I dag har vi hørt mange vitnesbyrd om sannheten. Vi har hørt Guds vitnesbyrd fra bibeltekstene som har blitt lest. Sannheten er at også fosteret er et

menneske. Det viser tydelig ord som Salme 139: «For du har skapt mine nyrer, du har vevd meg i mors liv ... dine øyne så meg da jeg var et foster.» Og vi kan legge til det som står i Jer 1, fra den gang Gud kalte Jeremia til profet: «Før jeg formet deg i mors liv, kjente jeg deg, før du ble født, helliget jeg deg.» Og ikke minst Elisabeths vitnesbyrd i møte med den gravide jomfru Maria: «Men hvordan kan det skje at min Herres mor kommer til meg? For da lyden av din hilsen nådde øret mitt, sparket barnet i magen min av fryd.»

«Min Herres mor», barnet i jomfru Marias mage var hennes Herre. Visst er fosteret regnet med av Gud. Visst har Gud gitt det ufødte barnet menneskeverd!

I fredagens Vårt Land var det et intervju med Børre Knudsen. Han har til tider vært en av Norges mest forhatte menn for de ufødte barnas skyld – mest fordi han siden gjorde mye for å nå gjennom muren av taushet i media, og mange har siden sagt at de støtter ham i sak, men ikke i metode.

Børre Knudsen talte det ufødte barnets sak den gang loven om fri abort kom i 1978. Han kjente på et hellig kall til å stille seg side ved side med fosteret i solidaritet. Børre Knudsen ble kjent da han la ned den statlige delen av sitt presteembete, dvs. han nektet å ta imot lønn og å åpne statspost. Ellers utførte han alle sine plikter som prest. Det endte med at han ble fradømt sitt presteembete og mistet retten til å være prest i 1983.

Jeg husker et møte med denne mannen. Det var i mine studiedager, og det må ha vært på denne tiden. Han var taler på et møte i FBB, Foreningen for Bibel og bekjennelse i Oslo, på et møte der jeg tror de flest som var til stede var prester og teologistudenter.

Børre Knudsen holdt en veldig engasjert preken for oss alle, der han la inn over oss det kallet han hadde fått og den veien som hadde blitt hans, og alvoret i situasjonen at vi som land og folk tillot drap på de svakeste, drap på de som aller mest trengte vår beskyttelse. Og han sa han hadde fått et budskap fra Herren, et profetisk budskap som var hans oppfordring til alle prestene i forsamlingen om å legge ned den statlige delen av sitt embete, for om mulig at det skulle utgjøre en forskjell.

Det var nok ikke spesielt lett å være møteleder på dette møtet. Og jeg husker at møtelederen sa at det måtte gå an å vurdere denne konkrete utfordringen forskjellig. Børre Knudsen ble stående sørgelig alene i sin kamp. Daværende formann i FBB og flere andre prester kom likevel siden med årene til å forlate sin prestetjeneste i Den norske kirke, mer som tretthetsbrudd pga. den senere teologiske utglidningen.

Var det rett det som Børre Knudsen gjorde? Burde hele presteskapet fulgt hans eksempel? Ville det ha hjulpet? Spørsmålene står ubesvarte.

I årene som fulgte ble det lagt lokk på all tale om abort. Det var et ikke-tema. Også kristne var tause. Med få unntak sluttet prester og forstandere å snakke om den uretten som ble begått mot Guds fremste skapninger. Norgeshistoriens største demonstrasjon var mot abortloven. Den ble ikke nevnt med et ord i VG og Dagbladet.

Det var fullstendig taust om abort og landets medieredaksjoner gjorde det umulig å bringe temaet inn på banen, inntil psykiater og sexolog Berthold Grünfeld satte hull på verkebyllen i det han skrev i sin egen spalte i Aftenpostens Magasin om ettervirkninger etter abort som mange kvinner slet med. Det var skyldfølelse og tanker om det tapte barnet, tanken på hvem hadde min lille gutt eller jente vært i dag. Den dype sorgen over å ha mistet et barn, og å selv ha valgt det bort på denne måten.

Jeg for min del ble ikke prest, men lærer i videregående skole et sted i Troms mot slutten av åttitallet. Det var en kristen skole, men elevene var lokale alminnelige ungdommer. Svært få bekjente seg som kristne.

Jeg husker hvor viktig det var for meg som kristen lærer å nå disse ungdommene med et alternativt budskap om samliv og om abort. For sannheten var at den ene synd førte ofte til den andre. På denne tiden var det slik at ingen fortalte annet om fosteret enn at det var en klump med celler.

Ingen ble fortalt at hjertet slår om lag 21 dager etter befruktningen og at alle organer var anlagt og delvis i funksjon allerede etter 7-8 uker. Få fikk høre at menneskelivet oppstod akkurat i det at to celler med hver for seg begrenset livslengde ble forent, og en kaskade av celledeling settes i gang med hele arvestoffet på plass, alt som sier hvordan personen blir til minste detalj av det som bestemmes genetisk. Få tenkte over at fosteret var villet og elsket av Gud.

Men hvordan var det så på denne tiden å si det som ingen snakket om, det som var taushetsbelagt og tabu? Jo, det ble motstand og det ble protester. Det gikk da virkelig ikke an. Noen kunne jo ha tatt abort allerede, og de kunne få skyldfølelse.

Visst var det slik. Derfor nyttet det ikke å ta lett på spørsmålet. Jeg fikk anledning til å ha et undervisningsopplegg over hele seks skoletimer for tredjeklasse i videregående der vi belyste og snakket om alle sider ved abort og menneskeverdet. Etter en tid kom det krav fra elever i de andre klassene om at også disse måtte få samme tema på sin timeplan. Det ble sagt blant elevene at i løpet av kort tid hadde holdningen endret seg fra at alle var for fri abort, til at alle nå var blitt imot.

Hva hadde hendt? Jo, unge mennesker med åpne sinn og bankende hjerter lærte sannheten om mennesket, om den verdien vi alle har som skapt i Guds bilde og elsket av Gud, en uendelig høy verdi uavhengig av hva vi yter og presterer, uavhengig av utvikling og alder. Å få vite sannheten gjorde noe med

dem, og dertil å få kjenne muligheten for tilgivelse og nåde hos han som ikke bare var villig til, men faktisk gikk i døden for alle våre synder.

Jeg vet ikke så mye om hvordan det gikk dem siden i livet. Vi flyttet sørover etter to år. En av mine elever fortalte meg på vårparten et av disse årene at hun ventet barn, og jeg husker at jeg gratulerte henne eller sa noe positivt, og vi snakket om hvordan ting kunne legges til rette. Jeg vet ikke om hun hadde valgt annerledes uten disse timene med undervisning, men den gang betydde det mye å overbevise om sannheten.

Så registrerer jeg en annen holdning i dag. I dag kjenner alle til fosterets utvikling og alle vet at fosteret lenge før tolvte svangerskapsuke er et menneske som lever, vokser og utvikler seg.

Men om man tar abort, hva så? – er tanken hos mange – det er jo lov. Man bryter ikke loven. Ingen kan straffes og mange i landet vårt gjør det. Abort er en rettighet. Hver tredje kvinne har kanskje tatt abort.

At fosteret er skapt av Gud og at menneskelivet er ukrenkelig, behøver man ikke å forholde seg til. Sannheten er individuell. Dagens postmoderne mennesker er som Pilatus. Man trekker på skuldrene: «Hva er sannhet?» Alt er ikke bare like gyldig, men regelrett likegyldig. Hvem bryr seg!

Ja, hvem bryr seg? Det er et stort tankekors at vi lar det skje. Vi var mange som sa oss enig i sak med Børre Knudsen, men uenig i metode. Men hva gjorde vi i stedet? Hva var vårt engasjement? Hva var vår metode?

Jeg synes det er vondt å tenke på. Vi tilhører et folk med blod på hendene. Hvorfor svarer vi unisont som Kain etter drapet på broren Abel: «Er jeg min brors vokter?» Måtte Herren se i nåde til oss alle.

Men på den annen side, vi må ikke bli motløse og gi opp. Tenk hvis du i din levetid kan være med på å berge et dødsdømt barn til livet. Tenk om du med all din vennlighet kan gi nytt mot og tanker om håp til én ufrivillig gravid, gi henne hjelp til å se muligheter og til på sikt å kunne glede seg over det lille vidunderet som ventes. Hva om det var ditt livs gjerning å redde én av disse våre minste søsken? Hvilken fantastisk livsgjerning!

La oss ikke fortape oss i tall, men se det enkelte menneske i nød. Så vet vi at den dag kommer da alle skal måtte svare for sine liv. Den dagen er ikke skyldfølelsen menneskehetens store problem, men skylden.

Som kristne har vi det gledens budskap å nå ut med, at det ennå er en nådens tid, en mulighet til å vende om til Jesus og motta hans nåde, og en ny start. Det finnes ikke den synd som Jesus ikke sante på korset. La oss følge vår Herre og Mester som sier: «Hver den som er av sannheten, hører min røst.»

Hellige Far, hellige oss i sannheten! Ditt ord er sannhet. Amen.

**La oss bekjenne vår hellige tro.**

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre,  
som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd,  
født av jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus,  
korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket,  
stod opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen,  
sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd,  
skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den Hellige Ånd, en hellig, allmenn kirke,  
de helliges samfunn, syndenes forlatelse,  
legemets oppstandelse og det evige liv.  
Amen.

**(Den apostoliske trosbekjennelsen)**